

The Collaboration between the Public and Private Sectors in Establishing a Support System for Learning in Schools under the Partnership School Project: A Case Study of Partnership Schools in the Central and Eastern Regions of Thailand

Yutthaphong Khamchan¹, Prompilai Buasuwan² and Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang³

^{1,2,3} Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand

¹E-mail: yutthaphong.kh@ku.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-9118-9406>

²E-mail: feduplb@ku.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1119-6083>

³E-mail: wanwisa.sue@ku.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5975-8148>

Received 02/06/2025

Revised 22/06/2025

Accepted 30/07/2025

Abstract

Background and Aims: The reform of Thai education began with the National Education Act B.E. 2542 (1999), which emphasized learner-centered education and the decentralization of educational administration to local authorities. In the second decade of reform, the government promoted collaboration with the private sector through the “Public-Private Collaboration” project, which led to the establishment of the “Partnership School Project.” This initiative allows the private sector to take a significant role in school management and development. The objectives of this study were: 1) To examine the levels of public-private collaboration and the implementation of learning support systems in partnership schools, and 2) To investigate the relationship between public-private collaboration and the learning support systems in various dimensions.

Methodology: The sample consisted of 165 school administrators and teachers from 10 partnership schools in the central and eastern regions of Thailand. Two questionnaires were used: one measuring public-private collaboration (19 items), and the other measuring learning support systems (15 items). The tools were validated through item-objective congruence (IOC) and reliability analysis, yielding Cronbach’s alpha coefficients of 0.967 and 0.899, respectively. Data were analyzed using mean, standard deviation, and Pearson’s correlation coefficient.

Results: The levels of public-private collaboration and the implementation of learning support systems in the schools were found to be high. A statistically significant positive correlation was identified between public-private collaboration and the implementation of learning support systems ($p < .01$).

Conclusion: Public-private collaboration in partnership schools effectively enhances the implementation of learning support systems, especially in terms of vocational skills, modern learning environments, and the promotion of digital learning. These factors contribute positively to student development in the modern world.

Keywords: Public-Private Partnership; Learning Support System; Partnership Schools

ความร่วมมือของรัฐและเอกชนกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา : กรณีศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก

ยุทธพงษ์ คำจันทร์¹, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ² และวรรณวิศา สีนุสรณ์ คล้ายจำแลง³

^{1,2,3} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การปฏิรูปการศึกษาไทยเริ่มจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ต่อมาในทศวรรษที่สอง รัฐบาลส่งเสริมความร่วมมือจากภาคเอกชนผ่านโครงการสานพลังประชารัฐ จนนำไปสู่การจัดตั้ง “โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา” ที่เปิดโอกาสให้เอกชนมีบทบาทในการบริหารและพัฒนาโรงเรียนอย่างรอบด้าน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือของรัฐและเอกชน และระดับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของรัฐและเอกชนกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ

ระเบียบวิธีวิจัย: กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครูจาก 10 โรงเรียนร่วมพัฒนาในภาคกลางและตะวันออก จำนวน 165 คน ใช้แบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามความร่วมมือรัฐ-เอกชน (19 ข้อ) และแบบสอบถามระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (15 ข้อ) โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC และ Cronbach's Alpha = 0.967 และ 0.899 ตามลำดับ) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย: พบว่าระดับความร่วมมือของรัฐและเอกชน และระดับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

สรุปผล: ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในโรงเรียนร่วมพัฒนาช่วยยกระดับระบบสนับสนุนการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านทักษะอาชีพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ดิจิทัล ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาผู้เรียนในโลกยุคใหม่

คำสำคัญ: ความร่วมมือรัฐเอกชน; ระบบสนับสนุนการเรียนรู้; โรงเรียนร่วมพัฒนา

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยเริ่มต้นอย่างเป็นทางการใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการพัฒนาการศึกษายุคใหม่ โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษา การกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น และการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเตรียมความพร้อมของประชากรไทยให้สามารถแข่งขันในโลกยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยทุนมนุษย์และทุนปัญญา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ต่อมาในช่วงทศวรรษที่สองของการปฏิรูป (พ.ศ. 2552–2561) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้เน้นการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องผ่าน “โครงการสานพลังประชารัฐ” ที่เป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 10 ด้าน ทั้งในเชิงโครงสร้างพื้นฐาน หลักสูตร บุคลากร และเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ภายใต้แนวทางการร่วมมือดังกล่าว ได้มีการริเริ่ม “โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project)” ซึ่งเป็นการสานต่อแนวคิดโรงเรียนประชารัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนทั้งด้านทรัพยากร ความรู้ และการจัดการ เพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ฐิติมา ชาลีกุล, 2566)

โครงการนี้สะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการแนวคิดการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะภาคเอกชนที่มีศักยภาพในด้านนวัตกรรมและการบริหารจัดการ เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนในมิติต่างๆ เช่น การจัดหลักสูตร การบริหารทรัพยากร และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลาย (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2551)

โดยเฉพาะในมิติของ “ระบบสนับสนุนการเรียนรู้” ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2567)

จากบริบทดังกล่าว การศึกษาวิจัยนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษา “ระดับความร่วมมือและความสัมพันธ์ของภาครัฐและเอกชนกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา” เพื่อให้ทราบถึงความเชื่อมโยงของปัจจัยความร่วมมือที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนานโยบายการศึกษาในอนาคต อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ยั่งยืน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน และระดับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาในด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมนี้มุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

การพัฒนาการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีทรัพยากร เทคโนโลยี และองค์ความรู้ที่สามารถหลอมรวมกันเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ต้นทุนที่เหมาะสมและระยะเวลาที่จำกัด พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2551) เสนอแนวคิด “สถานศึกษาอัจฉริยะ” ว่าเป็นสถานศึกษาที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากทั้งภายในและภายนอกองค์กร ควบคู่กับการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคธุรกิจและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนและสร้างความยั่งยืนด้านการศึกษา แนวคิดนี้จึงสอดคล้องกับหลักการของความร่วมมือภาครัฐและเอกชนที่ยึดการบริหารจัดการร่วมและการมีส่วนร่วมเชิงนโยบายและปฏิบัติ

ในระดับนานาชาติ แนวคิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership: PPP) ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถูกนำมาใช้ในหลากหลายบริบทของบริการสาธารณะ รวมถึงการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานผ่านการแบ่งปันทรัพยากรและความเสี่ยง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ปรัชญา เวสารัชช์ (2561) อธิบายว่า PPP คือกลไกที่รัฐและเอกชนดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้บริการหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ขณะที่ The World Bank (2021) เสนอว่า PPP คือข้อตกลงระยะยาวที่เอกชนเข้ามาให้บริการสาธารณะโดยมีการแบ่งปันความเสี่ยงและผลตอบแทนตามประสิทธิภาพการดำเนินงาน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินความร่วมมือภายใต้กรอบ PPP ในบริบทการศึกษาไม่ได้มีรูปแบบเดียว หากแต่มีพลวัตที่หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบททางนโยบาย กลไกการมีส่วนร่วม และระดับความสัมพันธ์เชิงอำนาจของแต่ละภาคส่วน ข้อดีของ PPP ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการสร้างนวัตกรรม แต่ก็มีข้อจำกัด เช่น ความไม่สมดุลของอำนาจต่อรอง ความแตกต่างของเป้าหมาย และความเสี่ยงในการแสวงหาผลกำไรเกินควรของภาคเอกชน

ในมิติทางทฤษฎี แนวคิดเครือข่าย (Network Theory) และทฤษฎีองค์การสัมพันธ์ (Inter-organizational Theory) สามารถนำมาใช้วิเคราะห์เงื่อนไขความสำเร็จของ PPP ได้ เช่น ความไว้วางใจร่วม การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การมีเป้าหมายร่วมกัน และระบบการบริหารจัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPP) เป็นกลไกที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะในการสร้างนวัตกรรมการบริหาร พัฒนาองค์ความรู้ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การดำเนิน PPP ควรพิจารณาถึงพลวัตของความสัมพันธ์ ข้อดี ข้อจำกัด และกลไกการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างรอบด้าน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2. โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยผ่านความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) แนวคิดหลักของโครงการนี้มุ่งสร้างการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมออกแบบระบบการเรียนรู้ให้มีความทันสมัย คล่องตัว และสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2561) ผู้ริเริ่มโครงการในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ชี้ให้เห็นว่าแนวคิดของโรงเรียนร่วมพัฒนาได้รับแรงบันดาลใจจากโมเดลโรงเรียน Charter School ในสหรัฐอเมริกา และ Academy School ในสหราชอาณาจักร ซึ่งเน้นการมอบอิสระให้โรงเรียนบริหารจัดการตนเอง โดยภาครัฐยังคงมีบทบาทในการกำกับดูแลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

ในมุมมองของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2564) โครงการนี้ถือเป็นการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาเชิงโครงสร้าง โดยมอบอิสระในการบริหารด้านทรัพยากร บุคลากร และหลักสูตรให้แก่โรงเรียนอย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันก็เปิดช่องให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบและจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การพัฒนาหลักสูตรร่วม การจัดการเรียนรู้แบบโค้ชชิ่ง การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน กลไกการดำเนินงานสำคัญของโครงการ ได้แก่ 1) คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีตัวแทนภาคเอกชน เป็นกลไกเชิงนโยบายในการกำหนดทิศทางและการมี

ส่วนร่วม 2) ระบบความร่วมมือเชิงโครงสร้าง โดยโรงเรียนร่วมลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคเอกชนที่ร่วมสนับสนุน 3) ระบบการประเมินผลและติดตามแบบมีส่วนร่วม ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในโรงเรียน

เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง จึงควรมีการอ้างอิงงานวิจัยหรือรายงานการประเมินผลที่สะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาทักษะอาชีพ และการยกระดับคุณภาพครู นอกจากนี้ การเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาจาก Charter School หรือ Academy School อาจช่วยชี้ให้เห็นถึงจุดแข็งและข้อจำกัดของแต่ละบริบท โดยเฉพาะในด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การกำกับดูแลอย่างสมดุล และการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืน

โดยสรุป โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาไม่ได้เป็นเพียงนโยบายเชิงโครงสร้าง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้น “การจัดการแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับกลไกความร่วมมือที่มีความยืดหยุ่น โปร่งใส และเอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างแท้จริง

3. ระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (Learning Support System) เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยระบบดังกล่าวหมายถึง กลไก กระบวนการ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้ในทุกมิติ ทั้งในด้านวิชาการ สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการ (ไพฑูริย์สินลาภรัตน์, 2562) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ที่มีคุณภาพไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนการสอนตามหลักสูตรเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีระบบที่คอยเกื้อหนุนการเรียนรู้ในทุกด้านอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง

วิจารณ์ พานิช (2563) ได้ให้ความเห็นว่า ระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบที่หลากหลาย โดยครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านวิชาการ เช่น หลักสูตรและเนื้อหา ด้านเทคโนโลยี เช่น สื่อดิจิทัล และด้านจิตสังคม เช่น การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเชิงจิตใจและสังคม สิ่งเหล่านี้ถือเป็นฐานสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเติบโตเป็นผู้เรียนที่มีศักยภาพในอนาคต

ในทำนองเดียวกัน สุรศักดิ์ ปาเฮ (2563) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ว่าเป็นรูปธรรม โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านแรก คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และการวัดผลที่มีคุณภาพ ด้านที่สอง คือ ด้านเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ ที่ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ด้านที่สาม คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพครูผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ด้านที่สี่ คือ ด้านการบริหารจัดการ ที่ครอบคลุมถึงการบริหารทรัพยากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการประเมินผลการดำเนินงาน และด้านสุดท้าย คือ ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียน ทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอก

นอกจากนี้ พรหมพิไล บัวสุวรรณ (2567) ยังได้เน้นย้ำว่าระบบสนับสนุนการเรียนรู้เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 โดยชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนควรดำเนินการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น มี

การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อาทิ ครอบครัวยุวมชน และองค์กรต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้ และ 3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกมิติ

โดยสรุป ระบบสนับสนุนการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยครอบคลุมทั้งด้านครู เทคโนโลยี การบริหารจัดการ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หากระบบเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยยกระดับสมรรถนะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การจัดการศึกษาที่อาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership: PPP) มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างระบบสนับสนุนดังกล่าว ภาคเอกชนสามารถเข้ามาร่วมออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ พัฒนาครู จัดหาเทคโนโลยี และร่วมพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์โลกยุคใหม่ โดยมีรัฐเป็นผู้กำกับและติดตามผลลัพธ์อย่างเป็นระบบ ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

4. ความร่วมมือของรัฐและเอกชนในการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้

ในยุคที่การศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership: PPP) ได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้อย่างยิ่งย่น โดย LaRocque และ Lee (2022) แบ่งรูปแบบความร่วมมือออกเป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร ครู เทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการสนับสนุนทรัพยากร ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างความสำเร็จระดับสากล เช่น Academy Schools และ Charter Schools ได้แสดงให้เห็นว่า การบริหารโดยเอกชนภายใต้การกำกับของรัฐสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนได้จริง ขณะที่ในประเทศไทย โครงการโรงเรียนประชารัฐ, Connex ED และ KPSP ก็ได้ขับเคลื่อนบทบาทภาคเอกชนในการร่วมออกแบบระบบเรียนรู้ พัฒนาครู และบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม

Verger และ Moschetti (2023) ชี้ว่าความสำเร็จของ PPP อยู่ที่การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการประเมินที่โปร่งใส ขณะที่ Patrinos และ Sosale (2023) เตือนถึงความท้าทาย เช่น ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย และการรักษาสมดุลระหว่างเป้าหมายทางธุรกิจกับการศึกษา

เพื่อให้ PPP สร้างผลลัพธ์ที่แท้จริงในระบบสนับสนุนการเรียนรู้ จำเป็นต้องชี้ให้เห็นรูปธรรมของการมีส่วนร่วม เช่น ทรัพยากรที่ภาคเอกชนนำเข้า กิจกรรมร่วมพัฒนา และผลสัมฤทธิ์ต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะยาว

5. ตัวอย่างหน่วยงานของเอกชนที่สนับสนุนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

กลุ่มมิตรผลถือเป็นภาคเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ ผ่านแนวคิด “ระบบนิเวศการเรียนรู้” (Learning Ecosystem) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “ระบบสนับสนุนการเรียนรู้” (Learning Support System) ที่เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกมิติ ทั้งด้านวิชาการ เทคโนโลยี ครู สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2562; วิจารย์ พานิช, 2563)

แนวทางของกลุ่มมิตรผลสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลักที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การสร้างระบบนิเวศทางการเรียนรู้ สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เช่น อุปกรณ์ดิจิทัล การส่งเสริม Digital Literacy ซึ่งตอบโจทย์ด้าน “เทคโนโลยีและสื่อ” ในระบบสนับสนุนฯ 2) การพัฒนา

ด้านวิชาการ ผ่านการอบรมครูและยกระดับคุณภาพการสอน เชื่อมโยงกับมิติ “หลักสูตรและบุคลากรทางการศึกษา” 3) การพัฒนาทักษะอาชีพและสมรรถนะ ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในพื้นที่จริงและบริบทท้องถิ่น สอดรับกับการเรียนรู้เพื่อชีวิตและการทำงาน 4) การพัฒนาทักษะชีวิต เน้นการปลูกฝังคุณธรรมและการดูแลด้านจิตสังคมของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนถึงการสนับสนุน “สภาพแวดล้อมและการดูแลช่วยเหลือ”

กรณีของกลุ่มมิตรผลยังแสดงให้เห็นว่าความร่วมมือแบบ PPP ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การจัดการเงินทุนหรือวัสดุเท่านั้น แต่รวมถึงการ “ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับภาครัฐ” และ “การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ” ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบริบทการศึกษาปัจจุบัน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งมีศักยภาพในการสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากร เทคโนโลยี และองค์ความรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ระบุว่า แนวคิด Public-Private Partnership (PPP) ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การสนับสนุนทุนทรัพย์เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตร และส่งเสริมครู ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และ 2 ที่มุ่งศึกษาระดับความร่วมมือและความสัมพันธ์กับระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

นอกจากนี้ รายงานวุฒิสภา (2563) ชี้ให้เห็นว่าโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนามีบทบาทสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพผู้เรียนในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ โดยเสนอให้มีการจัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้ร่วม” เป็นกลไกสนับสนุนการกระจายทรัพยากร ซึ่งตรงกับแนวคิดของ “ระบบสนับสนุนการเรียนรู้” ที่เป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยนี้

กรณีของกลุ่มมิตรผล (2561) แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือเชิงรูปธรรมในการพัฒนาโรงเรียนผ่านการสนับสนุนเทคโนโลยี การอบรมครู และการวางระบบพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน เป็นตัวอย่างที่สอดคล้องกับการศึกษาระดับการจัดระบบสนับสนุนฯ อย่างชัดเจน

ขณะที่งานวิจัยของกาญจนา จันทร์ศิริ (2561) พบว่า ปัจจัยแห่งความร่วมมือที่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ความไว้วางใจ เป้าหมายร่วม โครงสร้างบริหารที่ยืดหยุ่น และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมกับระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากงานศึกษาทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่า ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะเมื่อได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ศึกษารูปแบบและระดับของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ของความร่วมมือดังกล่าวกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาแนวทางเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในบริบทที่หลากหลายต่อไป

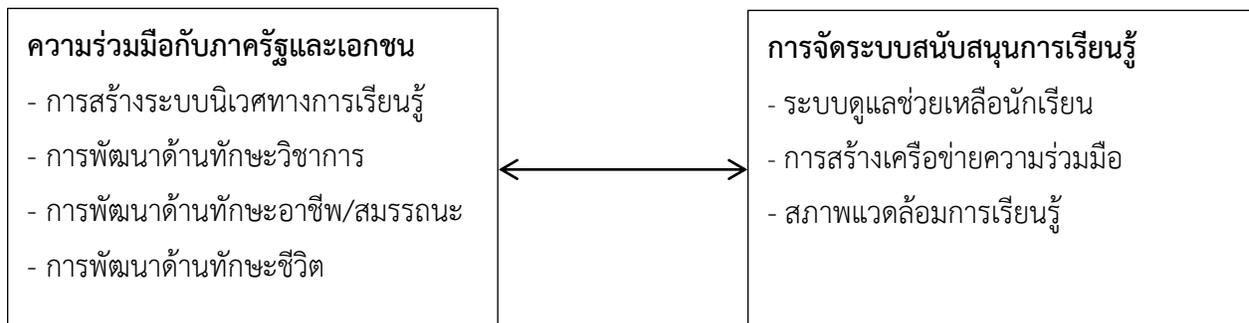
กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้พัฒนาจากการศึกษาแนวคิด “ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership: PPP)” ในบริบทการศึกษา ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในด้านทรัพยากร

เทคโนโลยี และองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างระบบการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

องค์ประกอบด้าน “ความร่วมมือภาครัฐและเอกชน” ได้รับการออกแบบจากแนวปฏิบัติของกลุ่มมิตรผล (2561) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ 2) การพัฒนาทักษะวิชาการ 3) การพัฒนาทักษะอาชีพและสมรรถนะ 4) การพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทเชิงรุกของภาคเอกชนในการสนับสนุนระบบการศึกษาในระดับพื้นที่

ในขณะเดียวกัน “การจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้” ได้ยึดแนวคิดของ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2567) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 3) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กรอบแนวคิดนี้จึงวางอยู่บนสมมุติฐานว่า ความร่วมมือจากภาคเอกชนสามารถส่งเสริมการพัฒนาในแต่ละด้านของระบบสนับสนุนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เช่น การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของโรงเรียน หรือการพัฒนาทักษะอาชีพสามารถรวมอยู่ในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในบริบทท้องถิ่น ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตั้งแต่การกำหนดกลุ่มประชากร การสร้างเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่เหมาะสม

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วม “โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา” รุ่นที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศไทย จำนวน 10 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 165 คน การเลือกโรงเรียนร่วมพัฒนารุ่นที่ 1 ในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออก มีเหตุผลสำคัญคือ โรงเรียนในรุ่นแรกมีประสบการณ์ในการดำเนินโครงการมาอย่างต่อเนื่อง จึงสะท้อนให้เห็นรูปแบบความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนที่มีความมั่นคงและชัดเจน ทั้งนี้ ภาคกลางและภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จึงเป็นบริบทที่เหมาะสมในการศึกษา รูปแบบความร่วมมือที่สามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนวทางที่มีความเป็นไปได้ในการขยายผล

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาคุณสมบัติของโรงเรียนที่มีการดำเนินงานในโครงการร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารจัดการร่วมกับภาคเอกชนที่

หลากหลาย และพร้อมให้ข้อมูลตามประเด็นการวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกและสะท้อนบริบทของการดำเนินงานจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบสอบถามความร่วมมือของรัฐและเอกชน จำนวน 19 ข้อ และ 3) แบบสอบถามการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ โดยข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของบุญชม ศรีสะอาด (2556) ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น ความร่วมมือของโรงเรียนและองค์กรภาคเอกชนมีส่วนช่วยในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

เครื่องมือดังกล่าวผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.ธนันท์ ธนารัชตะภูมิ ดร.ระติกรณ นิมมะจันทร์ และดร.น้ำอ้อย มีสัจธรรม ซึ่งทั้ง 3 ท่านมีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานการศึกษา และงานวิจัยวิจัยเป็นอย่างดี โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักร้อง 30 คน และวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ได้ข้อคำถามที่ใช้สอบถามความร่วมมือของรัฐและเอกชนในการสนับสนุนการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ที่ได้จากการศึกษาแนวทางการสนับสนุนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาของกลุ่มมิตรผล (2561) จำนวน 19 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .590 ถึง .832 และได้ข้อคำถามที่ใช้สอบถามการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยการศึกษาแนวคิดการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2567) จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .512 ถึง .786 และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ .967 และ .899 ตามลำดับ แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นในระดับสูง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากมีความสะดวก ประหยัดเวลา และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่การติดต่อสื่อสารทางกายภาพอาจมีข้อจำกัด โดยมุ่งเน้นการตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจจากกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเผยแพร่แบบสอบถามโดยการส่งลิงก์ไปยังผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมพัฒนาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เพจของโรงเรียน อีเมลล์ของโรงเรียน และการประสานงานผ่านบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลา 3 สัปดาห์ โดยมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ผ่านการแจ้งเตือนและขอความร่วมมือเพิ่มเติมจากผู้ประสานงานในแต่ละโรงเรียน เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับและลดปัญหาการขาดข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และการวิเคราะห์เชิงสัมพันธ์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามระดับของบุญชม ศรีสะอาด (2556) ซึ่งช่วยให้สามารถตีความระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างเป็นระบบและแม่นยำ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความร่วมมือของรัฐและเอกชนที่สัมพันธ์กับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน และความสัมพันธระหว่างความร่วมมือดังกล่าวกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในโรงเรียน

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา รุ่นที่ 1 ซึ่งมีเขตที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง จำนวนทั้งสิ้น 165 คน ซึ่งสามารถสรุปข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และประเภทตำแหน่ง

	n = 165	
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	77	46.67
หญิง	88	53.33
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	55	33.33
25 – 35 ปี	47	28.48
36 – 45 ปี	35	21.21
46 – 55 ปี	23	13.94
สูงกว่า 55 ปี	5	3.03
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	117	70.91
ปริญญาโท	45	27.27
ปริญญาเอก	0	0.00
อื่นๆ	3	1.82
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	36	21.82
5 – 10 ปี	59	35.76
10 ปีขึ้นไป	70	42.42
ประเภทตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	11	79.39
ครู	131	6.67

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากรทางการศึกษา	23	13.94

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 และผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 กลุ่มตัวอย่างมีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุ ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุ 25 – 35 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 28.48 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุ 36 – 45 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.21 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุ 46 – 55 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.94 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุ สูงกว่า 55 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 70.91 ปริญญาโท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ปริญญาเอก จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.82 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 21.82 มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.76 มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 42.42 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประเภทตำแหน่งในโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา เป็นผู้บริหารจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 เป็นครูจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 79.39 และเป็นบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.94

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษามีดังนี้

2.1 ระดับความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนการจัดระบบสนับสนุน การเรียนรู้ ตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 165

ความร่วมมือของรัฐและเอกชนในการสนับสนุนการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับที่
การสร้างระบบนิเวศทางการเรียนรู้	4.17	.75	มาก	4
การพัฒนาด้านทักษะวิชาการ	4.18	.72	มาก	3
การพัฒนาด้านทักษะอาชีพ/สมรรถนะ	4.22	.74	มาก	1
การพัฒนาด้านทักษะชีวิต	4.20	.73	มาก	2
รวม	4.19	.74	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทั้งสองภาคส่วนมีบทบาทอย่างแข็งขันในการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกมิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความร่วมมือในด้าน การพัฒนาทักษะอาชีพและสมรรถนะ ได้รับการประเมินในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) แสดงให้เห็นถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการเชื่อมโยงการศึกษา

เข้ากับตลาดแรงงานและทักษะในศตวรรษที่ 21 รองลงมาคือ การพัฒนาทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.20$) ซึ่งสะท้อนถึงการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ส่วนความร่วมมือในด้าน การพัฒนาทักษะวิชาการ ($\bar{X} = 4.18$) แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเนื้อหาวิชา และเสริมสร้างศักยภาพทางวิชาการของครูและนักเรียน ขณะที่ด้านที่ได้รับค่าน้อยที่สุดคือ การสร้างระบบนิเวศทางการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.17$) แม้จะยังอยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยเฉพาะในด้านทักษะอาชีพและการใช้ชีวิต ซึ่งตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน และเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมสู่โลกแห่งอนาคตอย่างแท้จริง

2.2 ระดับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 165

การจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย	ลำดับที่
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.25	.69	มาก	2
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	4.23	.71	มาก	3
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	4.37	.69	มาก	1
รวม	4.28	.70	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนในโครงการสามารถจัดการองค์ประกอบสำคัญของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้รับค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งในแง่กายภาพ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทางจิตสังคม ด้านที่สอง คือ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.25$) สะท้อนถึงความเอาใจใส่ของโรงเรียนในการติดตามและสนับสนุนผู้เรียนรายบุคคล โดยมีระบบติดตามผล พฤติกรรม และการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ ส่วนด้านที่ได้รับค่าน้อยที่สุด คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ แม้ยังอยู่ในระดับมาก แต่ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายอาจยังต้องได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม เพื่อให้การจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้มีความเข้มแข็งจากภายนอกโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป โรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาได้ดำเนินการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับที่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมและระบบดูแลนักเรียนที่ครอบคลุมในทุกมิติ อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือยังคงเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ เพื่อยกระดับการสนับสนุนอย่างมีพลวัตและยั่งยืนยิ่งขึ้น

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของรัฐและเอกชนกับระบบสนับสนุนการเรียนรู้

ความร่วมมือของรัฐและเอกชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางถึงสูงกับการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.648$, $p < .001$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของรัฐและเอกชนกับระบบสนับสนุนการเรียนรู้

ความร่วมมือของรัฐและเอกชน		
การจัดระบบสนับสนุน การเรียนรู้	Pearson's r	0.648
	df	163
	p-value	<.001

**มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของรัฐและเอกชน กับ การจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางถึงสูง ($r = 0.648$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01 ($p < .001$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ยิ่งความร่วมมือมีความเข้มแข็งและครอบคลุมมากเพียงใด ก็ยิ่งส่งผลต่อคุณภาพของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในโรงเรียนมากขึ้นเท่านั้น

ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า กลไกความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน มีบทบาทในการเสริมสร้างองค์ประกอบสำคัญของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การสนับสนุนด้านบุคลากร (ครู/พี่เลี้ยง), ด้านทรัพยากร (สื่อ เทคโนโลยี งบประมาณ), ด้านกระบวนการบริหารจัดการ (การวางแผน-ติดตาม), และด้านเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน หากภาคเอกชนมีบทบาทในมิติใดมากเป็นพิเศษ ก็ยิ่งส่งผลให้ระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในมิตินั้น แข็งแกร่งขึ้นตามไปด้วย

ในทางปฏิบัติ โรงเรียนสามารถใช้ข้อมูลนี้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาความร่วมมือ โดยเน้นให้เกิดความชัดเจนของบทบาทภาคี การจัดโครงสร้างการมีส่วนร่วมที่ยืดหยุ่น และการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในภาพรวม

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและยกระดับระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในมิติต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาหลักสูตร การอบรมครู การจัดหาทรัพยากรด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งล้วนแล้วแต่สะท้อนถึงกลไกการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมและเป็นระบบอย่างชัดเจน อันนำไปสู่ความสำเร็จของโครงการในระดับเชิงประจักษ์

หนึ่งในกลไกสำคัญที่ปรากฏชัดเจนคือ การจัดตั้งคณะกรรมการร่วมบริหารโรงเรียนที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ภาครัฐทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมทิศทางและกำหนดนโยบาย ส่วนภาคเอกชนทำหน้าที่สนับสนุนเชิงวิชาการ เทคโนโลยี และงบประมาณ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายภายในโรงเรียน โดยอาศัยวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นแกนกลางของการพัฒนา ทั้งนี้การทำงานภายใต้กรอบของ Public-Private Partnership (PPP) ไม่ได้เป็นเพียงความร่วมมือเชิงงบประมาณ

เท่านั้น หากแต่ยังเป็นการร่วมออกแบบระบบการเรียนรู้ให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)

นอกจากกลไกด้านโครงสร้างการบริหารแล้ว ความสำเร็จยังสะท้อนออกมาผ่านระบบนิเวศการเรียนรู้ที่โรงเรียนสามารถสร้างขึ้นได้ด้วยความร่วมมือจากภาคเอกชน โรงเรียนสามารถจัดห้องเรียนดิจิทัล ระบบสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ และแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพของผู้เรียน ซึ่งล้วนเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาและสนับสนุนทรัพยากรดังกล่าวให้แก่โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

อีกประเด็นที่สำคัญไม่แพ้กันคือ ความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ (ownership) ที่เกิดขึ้นในกระบวนการความร่วมมือ ภาคเอกชนไม่ได้ทำหน้าที่เพียง “ผู้สนับสนุน” แต่เป็น “หุ้นส่วนพัฒนา” ที่มีเป้าหมายร่วมกันกับภาครัฐในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้สึกร่วมนี้เองที่เป็นเงื่อนไขสำคัญของความร่วมมือที่ยั่งยืนตามที่กาญจนา จันทร์ศิริ (2561) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยของตน

นอกจากนี้ กลไกด้านการติดตามและประเมินผลก็มีบทบาทสำคัญ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในโครงการนี้มักมีระบบการประเมินผลที่โปร่งใส มีการรายงานความก้าวหน้าต่อภาคีเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีการสื่อสารภายในที่ชัดเจนระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และภาคเอกชน ทำให้การตัดสินใจและการปรับแผนพัฒนาโรงเรียนมีความยืดหยุ่นและทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ในภาพรวม การที่ผลการวิเคราะห์เชิงสถิติพบว่า ความร่วมมือของรัฐและเอกชนมีความสัมพันธ์กับระบบสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับปานกลางถึงสูง ($r = 0.648$, $p < .01$) ยิ่งตอกย้ำให้เห็นว่า กลไกการบริหารจัดการความร่วมมือดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นแบบเฉพาะกิจหรือเป็นเพียงกิจกรรมรายครั้ง แต่เกิดจากความเข้าใจร่วม การวางระบบการทำงาน และการมองเห็นเป้าหมายระยะยาวร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคม

ทั้งนี้ ผลการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเห็นผลชัดเจนเมื่อได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก อันสะท้อนถึงศักยภาพของแนวทาง PPP ที่สามารถขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ได้ในอนาคต กรณีศึกษาของกลุ่มมิตรผล (2561) เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการวางระบบบริหารจัดการ สนับสนุนครู และสร้างความร่วมมือเชิงพื้นที่ ที่นำไปสู่ผลลัพธ์เชิงบวกในโรงเรียนเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ยืนยันว่า “ความร่วมมือที่แท้จริงระหว่างรัฐและเอกชน” ไม่เพียงส่งผลต่อการบริหารจัดการภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับระบบได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การศึกษาไม่อาจขับเคลื่อนได้ด้วยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว หากแต่ต้องอาศัยพลังจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครอบคลุม เข้าถึงได้ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในทุกมิติ

ทั้งนี้ ผลการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเห็นผลชัดเจนเมื่อได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก อันสะท้อนถึงศักยภาพของแนวทาง PPP ที่สามารถขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ได้ในอนาคต กรณีศึกษาของกลุ่มมิตรผล (2561) เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการวางระบบบริหารจัดการ สนับสนุนครู และสร้างความร่วมมือเชิงพื้นที่ ที่นำไปสู่ผลลัพธ์เชิงบวกในโรงเรียนเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ยืนยันว่า “ความร่วมมือที่แท้จริงระหว่างรัฐและเอกชน” ไม่เพียงส่งผลต่อการบริหารจัดการภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับระบบได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การศึกษาไม่อาจขับเคลื่อนได้ด้วยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว หากแต่ต้องอาศัยพลังจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครอบคลุม เข้าถึงได้ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในทุกมิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนอย่างเป็นระบบ โดยจัดตั้งคณะทำงานหรือศูนย์ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับภาคีต่าง ๆ
2. ส่งเสริมการใช้กลไก Public-Private Partnership (PPP) ในการสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี การฝึกอบรม และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. โรงเรียนควรวางแผนการพัฒนาความร่วมมือในแต่ละด้านอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในแต่ละโครงการ
2. ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการศึกษาดูงานร่วมกับโรงเรียนต้นแบบที่มีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายได้ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาความร่วมมือในเชิงลึกโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้เห็นมุมมอง บริบท และกระบวนการสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ
2. ศึกษาปัจจัยเชิงบริหารหรือภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อการสร้างความร่วมมือกับภาคีภายนอก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *คู่มือการดำเนินงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กลุ่มมิตรผล. (2561). *โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project)*. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2567, จาก <https://www.mitrphol.com>
- กาญจนา จันทร์ศิริ. (2561). ปัจจัยแห่งความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนประชารัฐ. *วารสารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(3), 1–20. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2567, จาก <https://digital.car.chula.ac.th>
- จิตติมา ซาลีกุล. (2566). *Partnership School Project ต้นแบบลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา “โรงเรียนร่วมพัฒนา” ยกระดับการศึกษา พัฒนาคุณภาพเด็กไทย*. สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2567, จาก <https://www.obec.go.th/archives/806984>

- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2561). การปฏิรูปโรงเรียนในศตวรรษที่ 21: โรงเรียนร่วมพัฒนา. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2561). ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในโครงการโครงสร้างพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2551). Corporate social responsibility (CSR) กับการสนธิพลังเพื่อพัฒนาสถานศึกษา อัจฉริยะ. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 2(1), 1-12.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2567). ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตสำหรับผู้เรียนในโลกยุคใหม่: รวมพลังสร้างกรอบทักษะ ระบบนิเวศการเรียนรู้ และแนวทางการขับเคลื่อน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิษ.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2562). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วิจารณ์ พานิช. (2563). การเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21: การเรียนรู้ที่แท้จริงเพื่อชีวิตที่ดีของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันส่งเสริมการศึกษาเพื่อศิษย์.
- วุฒิสภา. (2563). รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2567, จาก <https://www.senate.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). รายงานผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ปีงบประมาณ 2564. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). รายงานการวิจัย แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). การมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2567, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/262446>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). การมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2567, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/262446>
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2563). องค์ประกอบของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 17(2), 45-60.
- LaRocque, N., & Lee, S. (2022). *Public-private partnerships in education: Learning support systems*. Washington, DC: World Bank.
- Patrinos, H. A., & Sosale, S. (2023). Public-private partnerships in education: New actors and modes of governance. *Education Economics*, 31(2), 134-156.
- The World Bank. (2021). *Public-private partnerships reference guide version 3*. Washington, DC: World Bank.
- Verger, A., & Moschetti, M. (2023). Public-private partnerships and education outcomes: A political economy perspective. *International Journal of Educational Development*, 99, 102792. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2023.102792>